

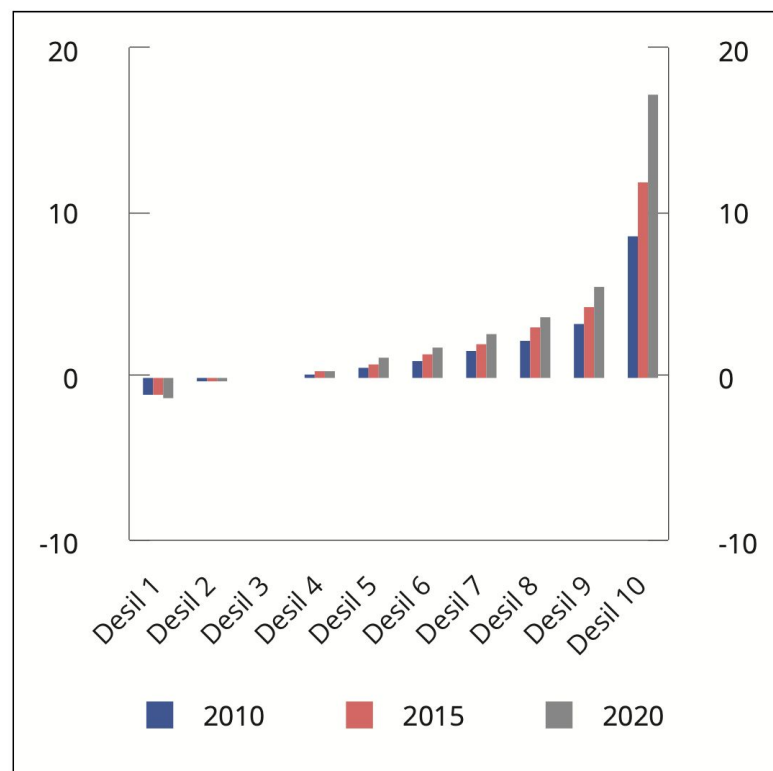
Skatt - med særlig vekt på formuesskatt MDG 9/4-24

Ragnar Torvik
NTNU

Leder av Skatteutvalget 2020-2022
Leder av Finanspolitikkutvalget 2023-2027

Viktige utviklingstrekk og utfordringer

- Globalisering og digitalisering setter press på skattegrunnlag
- Betydelige utslippskutt må til for å nå klimamål
- Tegn til økt ulikhet de siste 30 årene. Skattesystemet er verktøy for omfordeling
- Høy andel sysselsatte, men mange på helserelaterte ytelser
- Aldring og gunstige skatteregler for pensjon svekker skatteinntektene

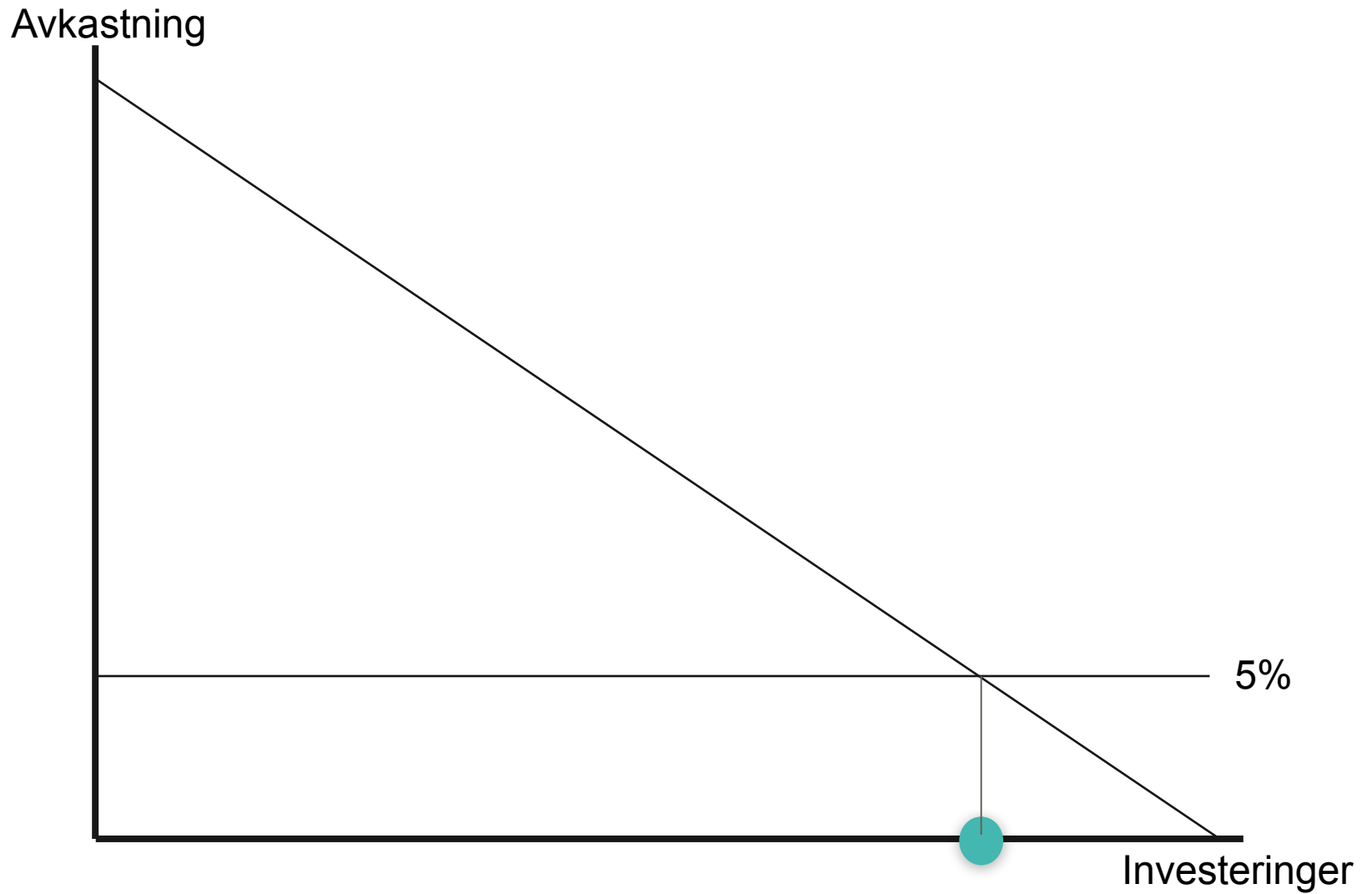

Figur 4.8 Gjennomsnittlig beregnet nettoformue. Mill. kroner. 2010, 2015 og 2020^{1,2,3}

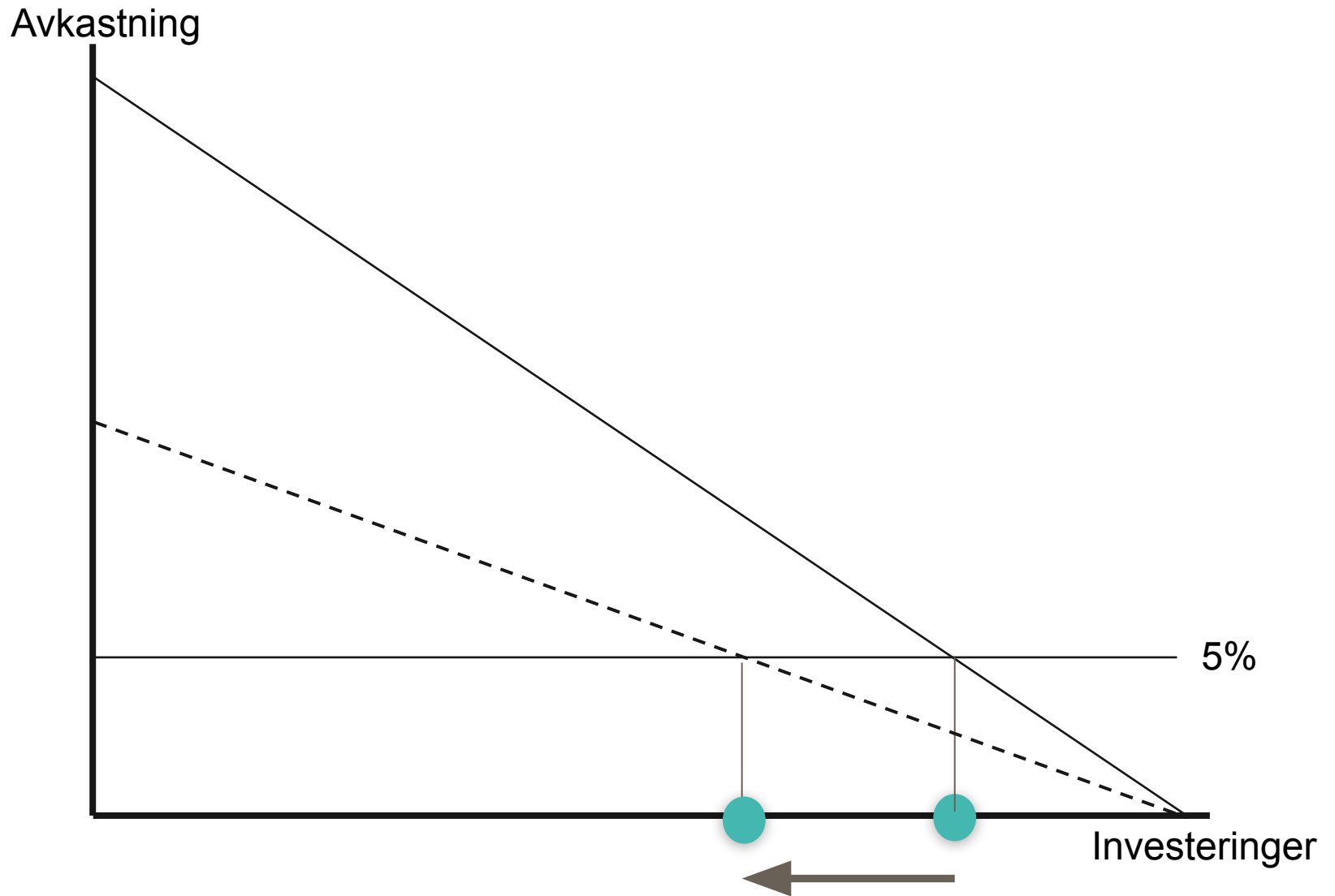
Investering og skatt

- Anta at du investerer 100 i dag. Investeringen gir deg 110 i morgen. Overskuddet på investeringen din er 10, og avkastningen på investeringen din er 10%.
- Så innfører vi en skatt på overskudd på 50%. Du sitter igjen med bare halvparten. Avkastningen din er halvert til 5%.
- Om avkastningskravet ditt er 5% så gjennomfører du investeringen dersom det ikke er skatt – men du gjør det ikke dersom det er 50% skatt.
- Skatt på eierinntekt reduserer avkastning av å investere. Investeringer som er samfunnsøkonomisk lønnsomme blir ikke bedriftsøkonomisk lønnsomme.
- Kunne vi gjort det annerledes?
- Ja – anta at vi skattet 50% av avkastningen som overstiger 5%
- Ville du da gjennomført investeringen? Ja, avkastningen din er 7.5%

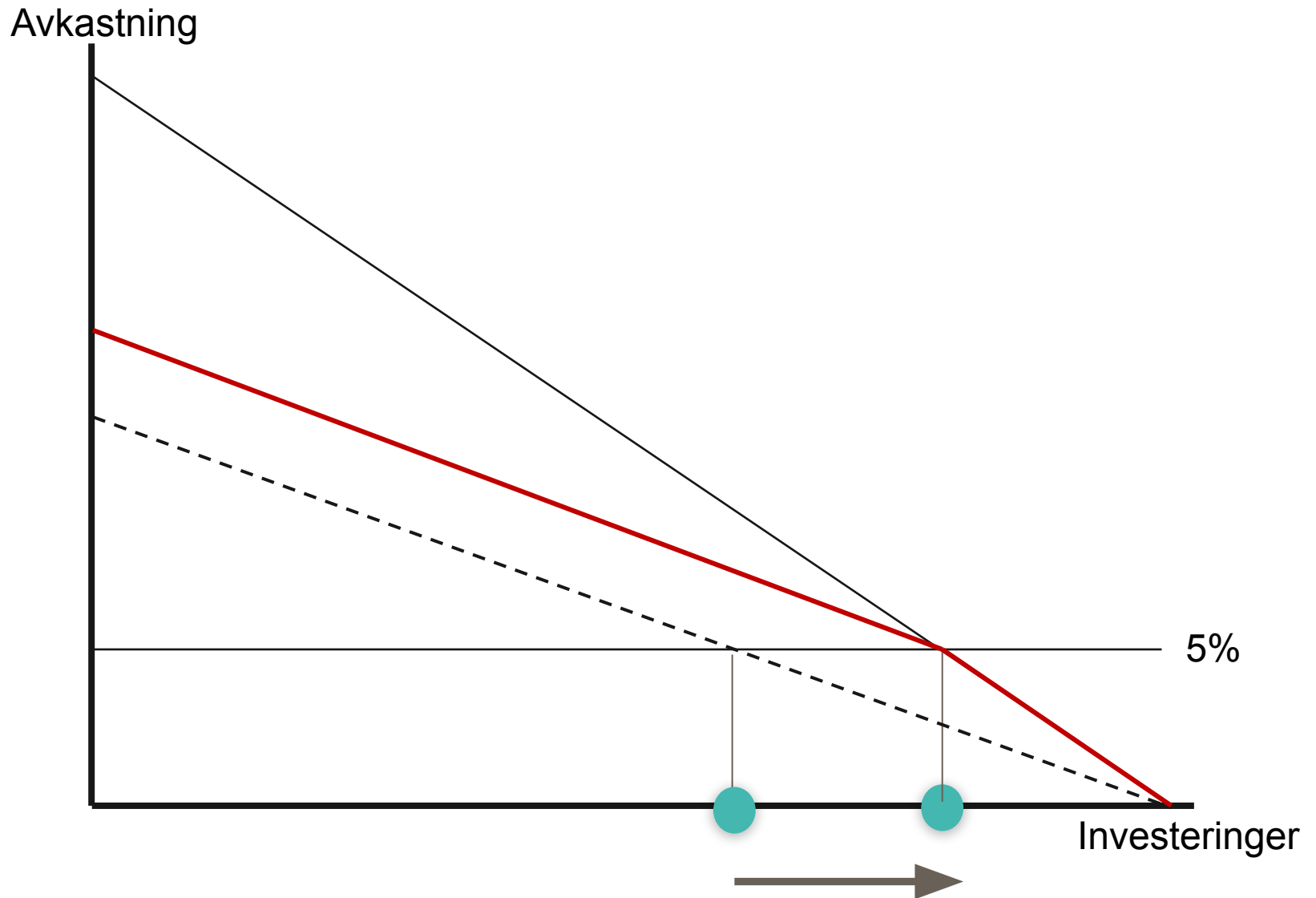
Investerings og skatt

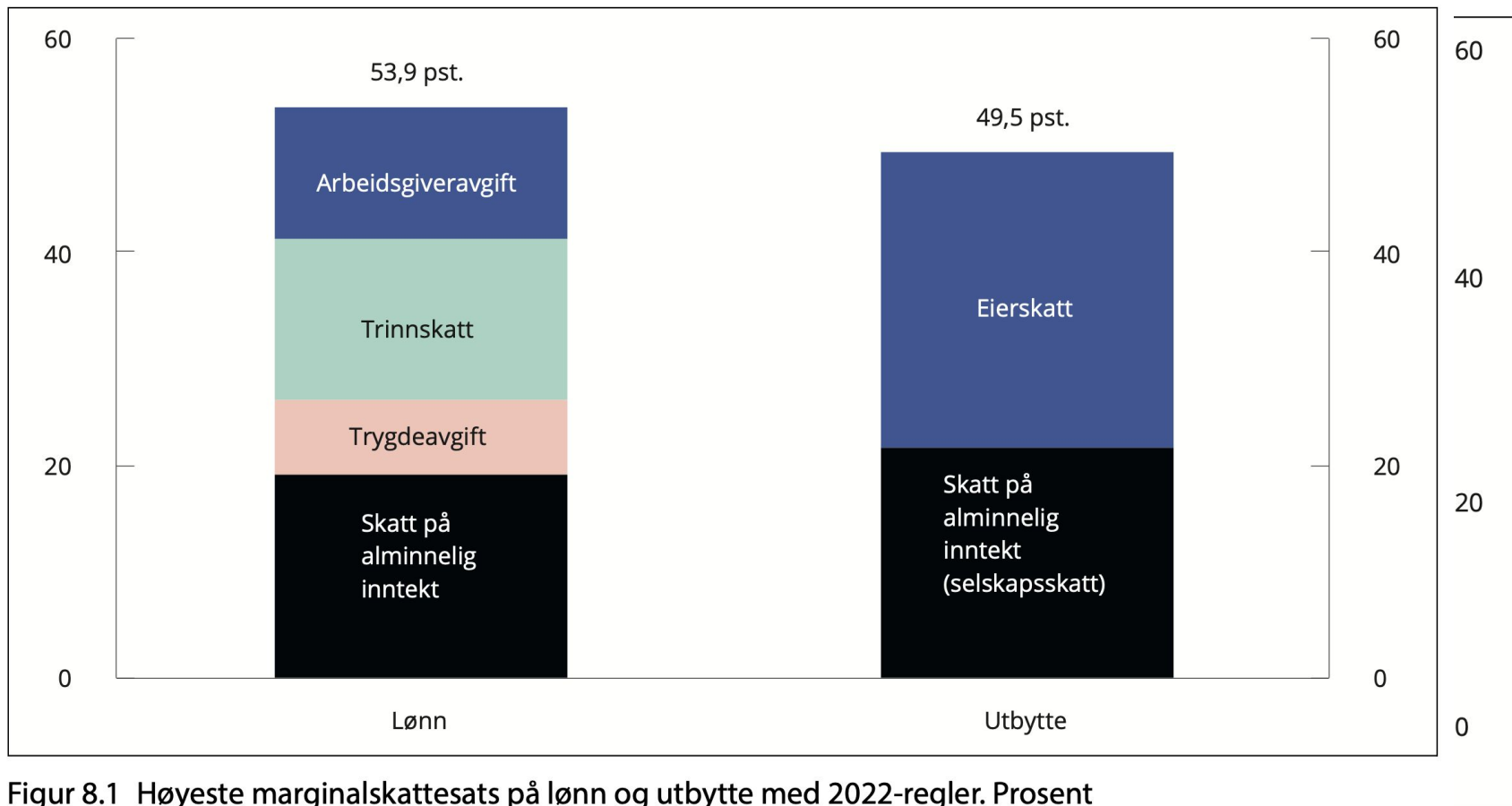
Investering og skatt

Investering og skatt

Marginalskattesatser – opp ca. 2 prosentpoeng

Figur 8.1 Høyeste marginalskattesats på lønn og utbytte med 2022-regler. Prosent

Kilde: Skatteutvalget.

Kilde: Skatteutvalget.

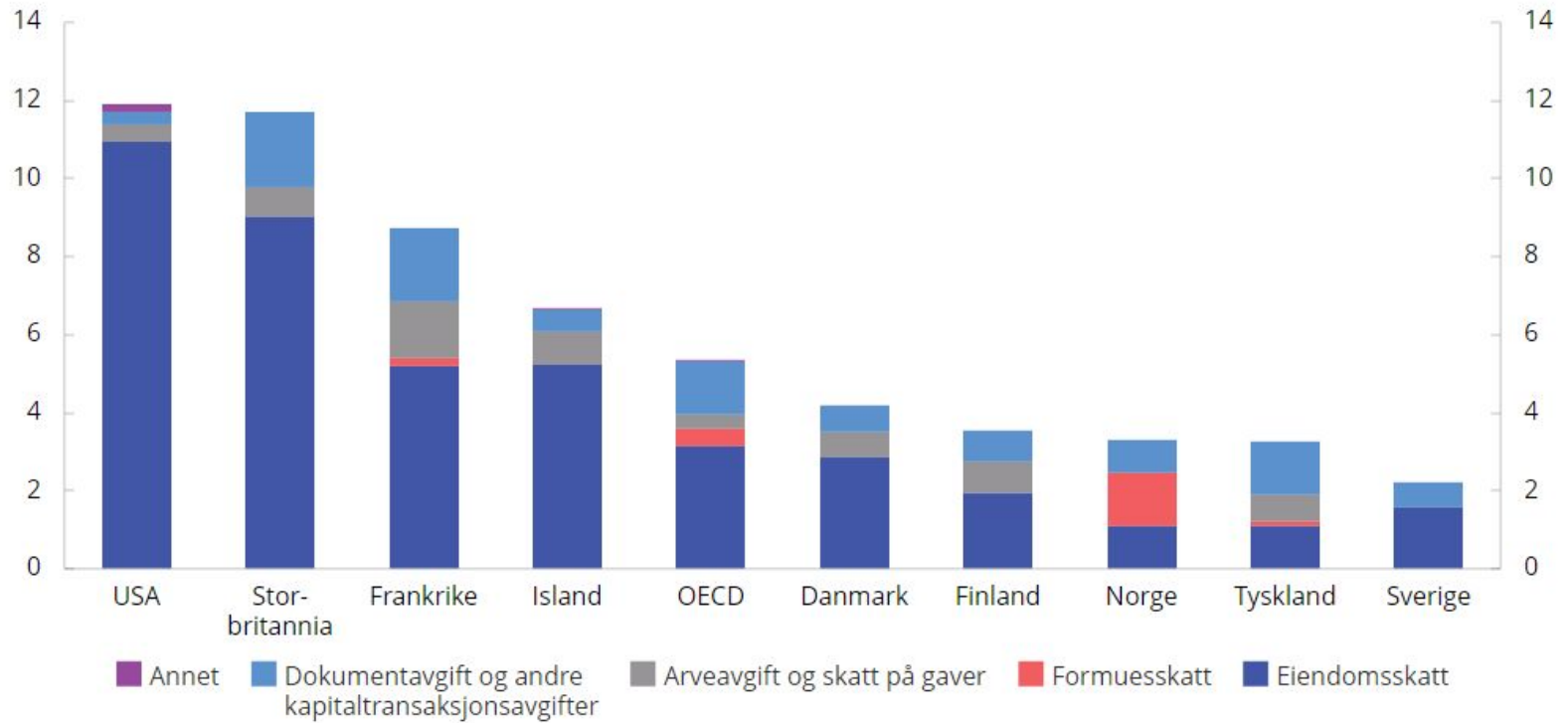
Selskapsskatt eller eierskatt?

- Skjermingsfradrag på utbytteskatt gjør at denne virker mindre skadelig enn den ellers ville gjort – du har en lavere skatteprosent dersom avkastningen er lav enn om avkastningen er høy
- Selskapsskatt er en flat (22%) skatt på avkastning – så har ikke denne egenskapen
- Dette gjør selskapsskatt virker mer hemmende på investeringer enn utbytteskatt
- OECD i sin generelle rangering av skatteformer: Selskapsskatten er den skatteformen med mest skadelig virkning på økonomisk vekst
- Et spørsmål som kan trekke i samme eller i motsatt retning – hvem betaler skatten?

Skatt på kapitalbeholdning

Skatt på kapitalbeholdning

Formuesskatt

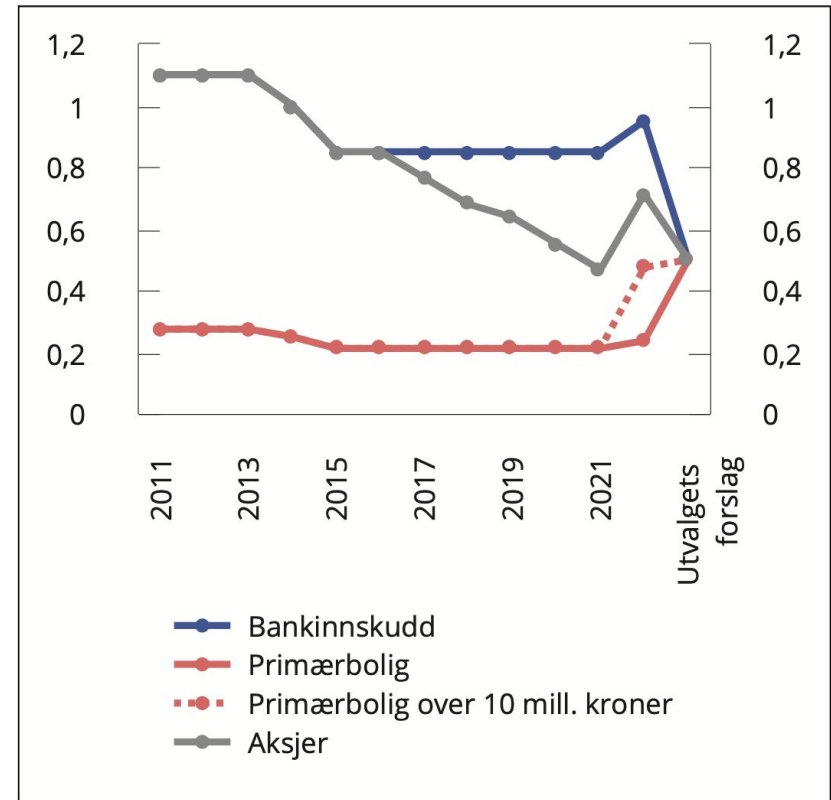
- Anta at du investerer i Norge – du betaler formuesskatt til Norge
- Anta at du investerer i Frankrike – du betaler formuesskatt til Norge
- Anta at en fransk investerer i Norge – hen betaler ikke formuesskatt til Norge
- Anta at en fransk investerer i Frankrike – hen betaler ikke formuesskatt til Norge
- Så formuesskatten påvirker ikke hvor lønnsomt det er å investere i Norge versus utlandet for noen investorer
- Forskjellbehandling mellom norske og franske? Ja – formuesskatt vs arveskatt
- Så hvorfor er en for høy formuesskatt uheldig?
- Det vet dere allerede: Den reduser avkastning av å investere – og skatten er «høy» når avkastningen er lav - likviditetsutfordringer
- Gjør det mindre lønnsomt å bo i Norge

Formuesskatt

- Utvalget mener skatt på arv samlet sett har bedre egenskaper enn skatt på formue
- Men formuesskatten bør også selv med innføring av arveskatt bestå – den er et effektivt virkemiddel i omfordeling
- Svakheter med den bør utbedres – verdsettelsesrabatter bør fjernes
- Hva er «arbeidende kapital»?
- Sats?
- Bunnfradrag?
- Progressiv?

Utvalgets forslag

- Provenyet fra formuesskatten reduseres med litt under halvparten – arveskatt økes, men med mindre
- Også boliger verdsettes til markedsverdi
- Bunnfradraget endres fra kr. 1,7 mill. til kr 6,5 mill.
- Antallet som betaler formuesskatt reduseres med over halvparten (57%)
- Skille mellom de med formues under 20 mill. og de med over 20 mill.
- Under 20 mill: Marginal sats (0,5)

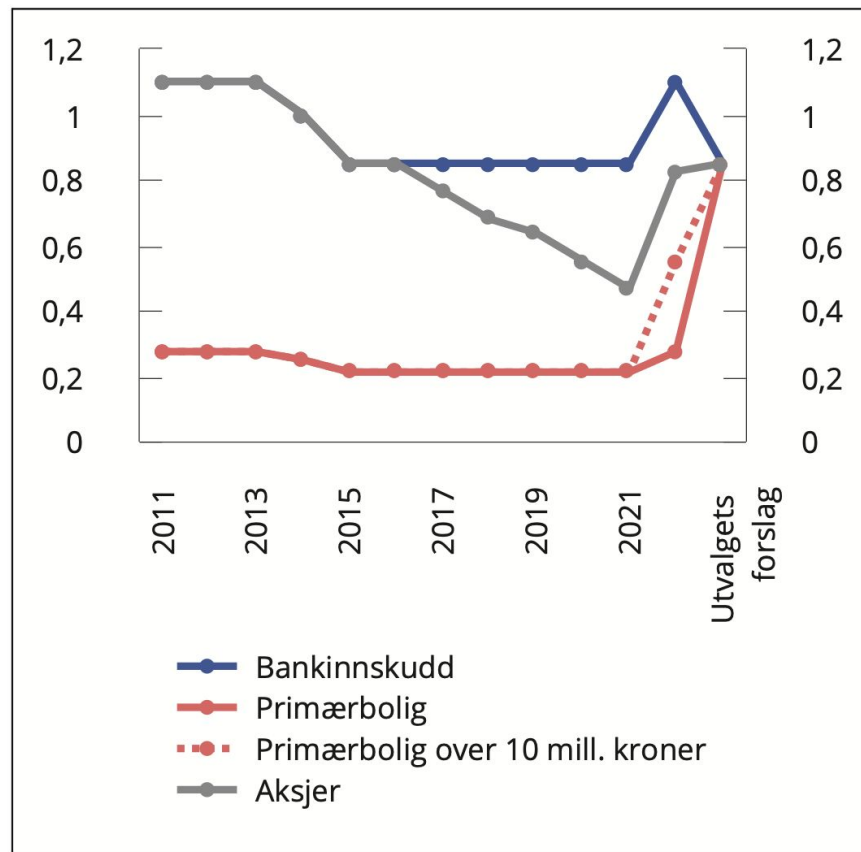

Figur 10.7 Effektive marginale formuesskattesatser for ulike formuesobjekter 2011-2022, samt med utvalgets forslag. Nettoformuer under 20 mill. kroner

Kilde: Utvalget.

Utvalgets forslag

- Provenyet fra formuesskatten reduseres med litt under halvparten – arveskatt økes, men med mindre
- Også boliger verdsettes til markedsverdi
- Bunnfradraget endres fra kr. 1,7 mill. til kr 6,5 mill.
- Antallet som betaler formuesskatt reduseres med over halvparten (57%)
- Skille mellom de med formues under 20 mill. og de med over 20 mill.
- Under 20 mill: Marginal sats (0,5)
- Over 20 mill: Marginal sats (0,85)
- Mindretallet: (3 av 11) Også for skatt på arv – men mener reduksjonen i formuesskatt bør være større enn hva flertallet i utvalget foreslår)

Figur 10.8 Effektive marginale formuesskattesatser for ulike formuesobjekter 2011-2022, samt med utvalgets forslag. Nettoformuer over 20 mill. kroner

Kilde: Utvalget.

Skatt på bolig og fast eiendom

- Bolig er svært lavt skattlagt i Norge
  - Vrir investeringene, holder boligprisene høye, stor fordel for boligeier som leietakere ikke får
- Utvalget foreslår:
  - Skatt på leieverdien av egen bolig og fritidsbolig
  - Forbedret modell for fritak fra gevinstskatt ved salg av egen bolig
  - Fjerne dokumentavgiften

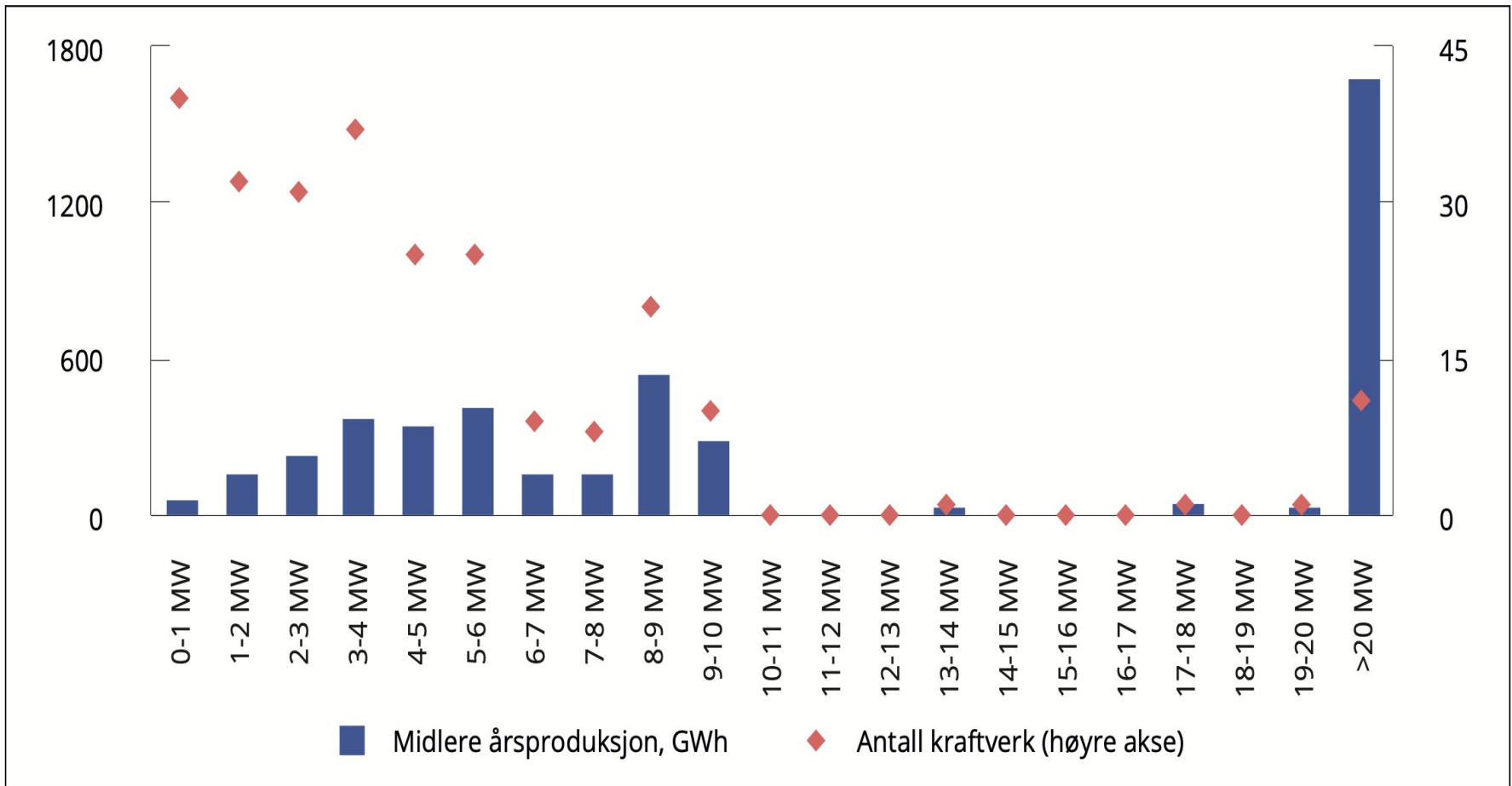

Å være lenge i boligmarkedet kan gi en stor økonomisk gevinst.

Grunnrenteskatt

- Grunnrenteskatter er økonomenes favorittskatt – grunnen er at (en riktig utformet) grunnrenteskatt ikke svekker investeringer
- Anta at du investerer 100 i dag og selger det du produserer for 200 om et år
- 100 har blitt til 200: Avkastning 100%
- Så innfører vi 50% grunnrenteskatt i form av kontantstrømskatt
- Du investerer $100 - 50 = 50$ i dag
- Neste år får du $200 - 100 = 100$
- 50 har blitt til 100: Avkastning 100%
- Implikasjoner
- Fra teori til praksis .... Endring av skattesatser underveis ....ekstraskatt eller subsidiering

Minstestørrelse i vannkraftsbeskatningen

Figur 13.10 Kraftverk satt i drift 2015–2021. Midlere årsproduksjon (GWh) og antall kraftverk, fordelt etter merkeklasse

Kilder: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og utvalget.

Kostnader ved skatt – vridning av adferd

- Skattekiller – det blir forskjell på det som er privatøkonomisk eller bedriftsøkonomisk lønnsomt – og det som er samfunnsøkonomisk lønnsomt
- Anta at vi ikke har skatt på arbeid. Du ansetter en person. Han er villig til å gjøre jobben for 100. Du verdsetter jobben til 110. Dette er en samfunnsøkonomisk og en bedriftsøkonomisk lønnsom transaksjon.
- Anta at du verdsetter jobben til 120. Dette er en ennå mer lønnsom transaksjon.
- Så innfører vi 10% skatt på arbeid. Så kostnaden ved arbeideren er nå 110. Hva skjer – og hva er tapet for samfunnet?
- Så innfører vi 20% skatt på arbeid. Så kostnaden ved arbeideren er nå 120. Hva skjer – og hva er tapet for samfunnet?
- Det samfunnsøkonomiske tapet er dobbelt så stort ved å øke skatten fra 10% til 20% som det var ved å øke skatten fra 0% til 10%
- Vi «tar livet av» stadig mer lønnsomme prosjekter når skatten øker